

Ганнібал

Про книгу

Уже сім років Ганнібал Лектер насолоджується свободою. І поки він ніжитья під яскравим сонцем італійської Флоренції, кар'єра агентки ФБР Кларіс Старлінг поступово руйнується. Єдиний її шанс залишитися на службі - арештувати Ганнібала. Але не лише вона прагне добратися до психіатра-маніяка. Один із колишніх пацієнтів Ганнібала прагне жорстоко помститися йому, використавши Кларіс Старлінг як приманку. Отже, полювання почалося - і лише один залишиться в живих...

КУЛЬТРЕАД

ГАННІБАЛ

ТОМАС ГАРРИС

КСД

КУЛЬТ**READ**

THOMAS HARRIS

HANNIBAL

A NOVEL

ТОМАС ГАРРІС

ГАНІБАЛ

РОМАН

ХАРКІВ
2023! **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2023

ISBN 978-617-15-0469-1 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Редакція висловлює подяку Тетяні Щегринєць за допомогу в роботі над проектом

Перекладено за виданням:

Harris T. Hannibal : A Novel / Thomas Harris. — New York : A Dell Book, 2000. — 560 p.

Переклад з англійської *Анастасії Рогози*

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *Іван Дубровський*

Гарріс Т.

Г21 Ганнібал : роман / Томас Гарріс ; пер. з англ. А. Рогози. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. — 480 с.

ISBN 978-617-15-0174-4

ISBN 978-0-440-22467-9 (англ.)

Уже сім років Ганнібал Лектер насолоджується свободою. І поки він ніжиться під яскравим сонцем італійської Флоренції, кар'єра агентки ФБР Кларіс Старлінг поступово руйнується. Єдиний її шанс залишитися на службі — арештувати Ганнібала. Але не лише вона прагне добратися до психіатра-маніяка. Один із колишніх пацієнтів Ганнібала прагне жорстоко помститися йому, використавши Кларіс Старлінг як приманку. Отже, полювання почалося — і лише один залишиться в живих...

УДК 821.111(73)

© Yazoo Fabrications, Inc., 1999

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад, 2018

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2023

Дивовижний роман, написаний мовою яскравою та гострою, мов скальпель хірурга... Світ, створений Гаррісом, такий же загадковий, як і палац пам'яті Ганнібала, такий же тривожний, як картини Гої. Не радимо читати цю книжку вночі й на самоті.

The Atlanta Journal-Constitution

Безжальний... нескінченно жахливий... 480 сторінок промайнуть непомітно, а кожен перепочинок — то тільки прелюдія до подальших несамовитих подій... «Ганнібал» починається з убивчого пароксизму, що перехопить читачеві подих... «Ганнібал» збуджує нашу уяву, емоції, пристрасті, високі й приземлені почуття. Голос Гарріса ще довго лунатиме.

Los Angeles Times

Витвір мистецтва... Ви проковтнете «Ганнібала»... Жодного зайвого слова... Останні 100 сторінок — найкращі в жанрі трилера, які я будь-коли читав.

Larry King, USA Today

Справді страшна книжка... Гарріс пише зі знанням справи й увагою до деталей, створюючи моторошні сцени, що вриваються в пам'ять.

People

Читачі, які чекають на «Ганнібала», хочуть знати тільки одне — чи цей роман настільки ж хороший, як «Червоний дракон» і «Мовчання ягнят»... Із задоволенням даю заперечну відповідь. Ні, не такий хороший. Він кращий. Власне, це один із двох найстрашніших жанрових романів сучасності, другий — «Екзорцист»... Насправді «Ганнібал» — зовсім не сиквел, а третя й найпоживніша частина однієї довгої страшної подорожі психопатологічним палацом, сповненим привидами... «Ганнібал» — потужний і безсоромний роман жахів... Від усього серця сподіваюся, що [Гарріс] писатиме ще, і чимшвидше — романи, що хоробро й кмітливо стирають грань між жанровою й високою літературою, завжди високо цінуються.

Стівен Кінг, The New York Times Book Review

Смаковитий жах.

Newsday

Готичний, фантастичний роман... сповнений чудових прийомів.

International Herald Tribune

Тріумф відвертої, меткої прози. Жодного зайвого слова, жодної недоладної думки. Гарріс — майстер, і в «Ганнібалі» він сягнув висоти, розширив рамки й знову здобув перемогу.

Dayton Daily News

Приємне відчуття страху.

The Wall Street Journal

Моторошний роман... «Ганнібал» лякає, інколи нестерпно... Навряд чи ви помітите момент, коли розважальний роман перетворюється на справжню літературу... Справді, така дивна книжка, але така захоплива.

Daily News (Нью-Йорк)

Читається на одному подиху... Гарріс дарує несподівані повороти сюжету... Добре виважена динаміка книжки.

Houston Chronicle

Розкішний, жорстокий роман — не відірватися.

Detroit News

Книжка зринає... у стратосферу фантазії, в особистий світ Ганнібала Лектора... Вистава «Гран-Гіньюоля»... Таке ж *basso ostinato* серйозних питань, та відповіді на них — похмуріші, ніж у «Мовчанні».

The Nation

Невпинно гіпнотичний... чудовий, дивний і абсурдний... Роман постсаспенсу з таким же сардонічним, філософським контекстом, як і трилери «Гран-Гіньюоля»... Гарріс відомий своїм талантом викликати тривогу, жах і неспокій, але ці сторінки просякнуті ще одним несподіваним еліксиром — несамовитою іронією.

Publishers Weekly

Захоплива книга... Диво, від якого неможливо відірватись... Оригінальний сюжет... Гарріс чудово пише — його поетична ритміка елегантна, а уява вражає.

Milwaukee Journal Sentinel

Чарівно збочена книжка... Гарріс і досі є одним із найкращих, найсміливіших авторів жанрової літератури.

Time Out New York

Не відірватися... Я перечитав кожне слово в «Ганнібалі» принаймні двічі, а деякі — навіть по п'ять чи шість разів.

New York

Диявольськи розумний роман... У «Ганнібалі» Гарріс запрошує нас до бенкету... Пише, мов янгол із диявольським почуттям гумору... Гіпнотична суміш історії жахів і філософського трилера, яка підносить детективний роман до тонкої, високої прози... «Ганнібал» — прекрасна страва, що приносить садистське задоволення.

Boston Herald

Диявольська казка... страхітливо реалістична й жахливо правдоподібна від початку до кінця. Прописуючи власні жаскі сценарії, Гарріс дозволяє розфарбовувати їх нашій уяві. Обережно й тактовно він залучає нас до гри і робить співучасниками своєї зловісної фантазії.

New York Post

Роман, який приносить величезне задоволення... Напрочуд гарне дозвілля: ви гортаєте сторінки, насичені трепетом, жахом і страхом, а також несподіваними, смаковитими й злісними ляпасами... Певно, це найкраща книга, написана в жанрі прози жахів.

San Diego Union-Tribune

Дуже зацікавлює й захоплює.

Newsweek

Цей роман варто було чекати 11 років... Яскраві деталі й живі діалоги... Талановито переплетений і досконало, неймовірно жаский сюжет. Від страху забиває подих, книга так гарно написана, що ви спокуситесь прочитати її за одним разом... Гарріс досягнув абсолютного успіху з «Ганнібалом»... Ми стаємо учасниками всіх подій від першої сторінки до останнього захопливого розділу. Розв'язка — одна з найбільш дивовижних, які мені випадало читати. У вас просто зірве дах.

The Knoxville News-Sentinel

I. Вашингтон

Розділ 1

Здавалося б, цей день затріпотить, не встигнувши початись...

«Мустанг» Кларіс Старлінг із гуркотом влетів на похилий в'їзд до Бюро алкоголю, тютюну й вогнепальної зброї (БАТВЗ), яке розташувалося на Массачусетс-авеню в будівлі, що її з метою економії винаймали в пастора Мун Сон Мьона¹.

Ударний загін чекав у трьох автівках: побитий конспіративний фургон, що мав їхати попереду, а за ним — два чорні, укомплектовані людьми фурғони SWAT², які наразі стояли на холостому ходу в просторому гаражі.

Старлінг витягла зі своєї машини сумку зі спорядженням і побігла до першого фурғона — старого білого транспортного засобу без вікон у вантажному відсіку, з обох боків якого були приклеєні вивіски з надписом: «КРАБИ ВІД МАРСЕЛЛА».

Крізь прочинені задні двері фурғона за Старлінг спостерігали четверо чоловіків. Струнка у військовій уніформі, вона швидко рухалася з вантажем свого знаряддя, волосся блищало у світлі флуоресцентних ламп.

— Жінки. Завжди спізнюються, — сказав офіцер поліції округу Колумбія.

Операцією керував спецагент БАТВЗ Джон Брігем.

— Вона не запізнилася — я їй не «біпав», доки не отримав наводку, — відповів Брігем. — Вона, певно, мчала сюди з самого Куантіко... Привіт, Старлінг, давай сумку.

Вона похапцем ляснула його в простягнуту долоню.

— Привіт, Джоне.

Брігем переговорив зі скуйовдженим офіцером, що був за водія «заводського» фурғона, і не встигли зачинитися задні двері, як автівка викотилася в приємний осінній день.

Кларіс Старлінг, ветеран фурғонів для стеження, пірнула під окуляром перископа й зайняла місце позаду — якомога ближче до блока сухого льоду вагою в сто п'ятдесят фунтів³, що слугував кондиціонером у тих випадках, коли доводилося сидіти нишком із вимкненим двигуном.

У старому фургоні пахло мавпарнею — запах страху й поту, що ніколи звідти не вивітрювався. За час служби в Бюро на автівці перебувало багато вивісок. Брудні та вицвілі наліпки на дверцятах з'явилися пів години тому. Дірки від куль, заліплені мастикою «БондО», були старші.

У задні вікна були вставлені дзеркальні шибки зі спеціальним напиленням. Старлінг спостерігала за великими чорними фургонами SWAT, що їхали слідом. Вона сподівалася, що їм не доведеться годинами стирчати в тих фургонах.

Офіцери-чоловіки зміряли її очима щоразу, як вона поверталася обличчям до вікна.

Спецагент ФБР Кларіс Старлінг, тридцять два роки, завжди на вигляд відповідала своєму віку, і цей вік їй завжди личив, навіть в уніформі.

Брігем дістав із переднього пасажирського сидіння канцелярський планшет.

— Чому ти постійно потрапляєш у таке лайно, Старлінг? — спитав він усміхаючись.

— Бо ти постійно мене на нього кличеш, — відповіла вона.

— Тут ти нам потрібна. Але ж я бачу, що тебе наказ за наказом відряджають на всілякі, Господи помилуй, облави. Нічого не розпитую, але гадаю, що в Баззардс-Пойнт⁴ тебе хтось ненавидить. Краще б ти перейшла працювати до мене. Це мої хлопці, агенти Маркес Бьорк і Джон Гар, а це офіцер Болтон із поліцейського управління округу Колумбія.

Спільна рейдова група, що складається із загонів Бюро алкоголю, тютюну й вогнепальної зброї, SWAT від Управління боротьби з наркотиками та агентів ФБР, — це вимушений результат скорочення бюджету за таких часів, коли навіть Академію ФБР закривають через брак фінансування.

Бьорк і Гар скидалися на агентів. Поліцейський округу Колумбія Болтон — на бейліфа⁵. Він був огрядним і життєрадісним, на вигляд мав років сорок п'ять.

Мер Вашингтона показово пресував наркоторгівців після того, як його самого звинуватили в зловживанні, тому наполягав, аби поліція

округу Колумбія брала участь у кожному значному рейді у Вашингтоні. Звідси й Болтон.

— Сьогодні варить клан Драмго, — сказав Брігем.

— Евелда Драмго, я так і знала, — без ентузіазму відповіла Старлінг.

Брігем кивнув:

— Вона відкрила виробництво льоду біля рибного ринку «Феліціана», що на річці. Наш хлопець повідомив, що сьогодні вона варить партію кристалу. А на вечір у неї рейс на Великий Кайман. Зволікати не можна.

Кристалічний метамфетамін, який на вулицях зветься «льодом», дарує короткочасний потужний кайф і викликає смертельну залежність.

— Наркота — справа УБН, але нам Евелда потрібна за незаконне перевезення між штатами зброї класу 3^б. В ордері зазначено пістолети-кулемети «беретта» й кілька МАК-10, і вона знає, де лежить ще чимало зброї. Старлінг, я хочу, аби ти зосередилася на Евелді. Ти вже мала з нею справу. Хлопці тебе прикриють.

— Нам дісталось найпростіше, — сказав офіцер Болтон із неабияким задоволенням.

— Гадаю, тобі варто розповісти їм про Евелду, Старлінг, — мовив Брігем.

Старлінг перечекала, поки фургон проторохкотів залізничними коліями.

— Евелда чинитиме опір, — сказала вона. — З вигляду не скажеш, вона ж була моделлю, але опір чинитиме. Удова Діжона Драмго. Я двічі заарештовувала її за звинуваченнями в рекеті, вперше — разом із Діжоном... Востаннє вона мала в сумочці 9-міліметровик із трьома магазинами й балончик «Мейс», а в бюстгальтері ховала ніж-метелик. Не знаю, що вона зараз із собою носить. Під час другого арешту я дуже ввічливо попросила її здатися, що вона й зробила. Потім, уже під вартою округу Колумбія, вона вбила заточеною ложкою ув'язнену на ім'я Марша Валентайн. Тож очікувати можна чого завгодно... за виразом її обличчя не вгадаєш. Велика колегія присяжних постановила, що то був самозахист... Перше слухання за першими обвинуваченнями в здирництві вона виграла, за другою статтею — уклала умову про визнання вини. Частково обвинувачення в перевезенні зброї зняли, бо в неї були малі діти, а чоловіка щойно

вбили під час стрілянини з автівок на Плезант-авеню, мабуть, банда «спліффів»... Я попрошу її здатися. Сподіваюся, вона так і зробить — дамо їй таку можливість. Але, послухайте мене, якщо нам доведеться брати Евелду Драмго силою, мені знадобиться справжня допомога. Забудьте, що мене треба прикривати, краще наваліться на неї всі гуртом. Джентльмени, не думайте, що ви їдете дивитися дівчачі бої в грязюці між мною та Евелдою.

Були часи, коли Старлінг рахувалася з точкою зору таких чоловіків. Їм було не до вподоби те, що вона казала наразі, та Старлінг уже забагато всякого бачила, аби на це зважати.

— Евелда Драмго пов'язана з бандою «кріпів-38» через Діжона, — сказав Брігем. — Наш хлопець каже, що в неї охорона з «кріпів», а вони торгують на узбережжі. Мабуть, за великим рахунком, це захист від «спліффів». Не знаю, як поведуться «кріпи», коли нас побачать. Вони не люблять помирати без крайньої потреби.

— Треба вам сказати, що Евелда ВІЛ-інфікована, — продовжила Старлінг. — Діжон передав на голці. Вона дізналася про це у в'язниці й зірвалася. Зарізала того дня Маршу Валентайн і побилася з тюремниками. Якщо в неї немає зброї, то вона буде битись і, майте на увазі, відбиватиметься будь-якими біологічними рідинами. Буде плюватися, кусатись, а також може мочитись і випорожнюватись, коли спробуєте її приборкати, тож рукавички й маски — стандартна процедура. Як саджатимете її в патрульну машину і кластимете руки їй на голову, то стережіться голок у волоссі й зафіксуйте їй ноги.

У Бьорка та Гара повитягувались обличчя. Офіцер Болтон також посмутнів. Він кивнув кошлатим підборіддям на особисту зброю Старлінг, бувалий 45-й «кольт» урядової моделі з руків'ям, обмотаним пісковою шкіркою, що вмовстився в кобурі «які»⁷ на її правому стегні.

— У вас ця штука постійно зведена до бою? — вирішив дізнатися він.

— Заряджена й готова, будь-якої миті, будь-якого дня, — відповіла Старлінг.

— Небезпечно, — сказав Болтон.

— Приходьте на стрільбище, офіцере, і я вам усе поясню.

Брігем утрутився:

— Болтоне, я тренував Старлінг, коли вона три роки поспіль тримала титул чемпіона на міжвідомчих змаганнях із бойових пістолетів. Не хвилюйтеся за її зброю. Оті хлопці з команди порятунку заручників, «Ковбої Велкро», — як вони прозвали тебе після того, як ти надерла їм дупи, Старлінг? Енні Оуклі?⁸

— Ядуча Оуклі, — відповіла вона й повернулася до вікна.

Старлінг почувалася уразливою й самотньою в цьому смердючому, мов цап, фургончику для стеження, набитому чоловіками. «Chaps», «Brut», «Old Spice», піт і шкіра. Почав закрадатися страх, він смакував, мов пенні під язиком. Уявний образ: її батько, який пахнув тютюном, а ще дужче — милом, чистить апельсин своїм кишеньковим ножем, у якого відламано вістря леза, ділиться з нею апельсином на кухні. Габаритні вогні батькового пікапа зникають удалині, коли він вирушає на нічне патрулювання, під час якого його вбили. Його речі в шафі. Сорочка для сільської кадрили. У її шафі — кілька гарних речей, які вона так нікуди й не вдягла. Сумні вечірні сукні на плічках, мов забуті іграшки на горищі.

— Ще хвилин десять, — кинув у салон водій.

Брігем визирнув у лобове вікно й поглянув на годинник.

— Ось план, — сказав він.

У Брігема була груба схема, похапцем накреслена «меджик-маркером», і розпливчастий архітектурний план, що йому надіслали факсом з Архітектурного департаменту.

— Будівля рибного ринку стоїть серед низки магазинів і складських приміщень уздовж берега. Парселл-стріт упирається в Ріверсайд-авеню на цій маленькій площі перед рибним ринком... Бачите, задня стіна рибного ринку виходить на воду. У них там є док, він тягнеться вздовж усієї задньої стіни, ось тут. Перший поверх рибного ринку — тут лабораторія Евелди. Вхід спереду, одразу біля ринкової маркізи. Коли Евелда варить мет, то виставляє вартових у радіусі принаймні трьох кварталів. Уже були випадки, коли вони попереджали її завчасно і вона встигала спустити наркотику в унітаз. Отож звичайна група захвату від УБН заходитиме від доків на рибальському катері о п'ятнадцятій рівно. На цьому фургоні ми зможемо підібратися ближче за всіх, під'їдемо просто до головного виходу за пару хвилин до початку рейду. Якщо Евелда вийде з головного, ми її візьмемо. Якщо лишиться всередині, то виб'ємо двері з вулиці, щойно вони

ввійдуть з іншого боку. Другий фургон — то наша підтримка, семеро хлопців, вони розпочнуть операцію о п'ятнадцятій, якщо не отримають від нас іншого наказу.

— Що маємо на двері? — спитала Старлінг.

— Якщо все буде тихо, то таран, — озвався Бьорк. — Якщо почуємо вибухи чи стрілянину, то «до них прийде Ейвон»⁹.

Бьорк легенько поплескав по своїй рушниці.

Старлінг уже бачила, як це робиться: «Ейвон» — це тридцятип'ятипатронний магнум для рушниці, заряджений дрібним свинцевим порошком, який вибиває замок на дверях, не завдаючи шкоди тим, хто перебуває всередині.

— А Евелдині діти? Де вони? — спитала Старлінг.

— Наш інформатор бачив, як вона лишила їх у дитсадку, — відповів Брігем. — Хлопець близько контактує з її родиною, дуже близько. Настільки близько, як це взагалі можливо з безпечним сексом.

У навушнику Брігема цвірінькнув радіосигнал, і агент став роздивлятися клаптик неба, який було видно із заднього вікна.

— Може, вони просто вишуковують затори на дорогах, — мовив він у ларингофон і звернувся до водія: — Хвилину тому другий загін помітив новинний гелікоптер. Ти щось бачив?

— Ні.

— Хай краще за заторами слідкує. Одягаймося й по конях.

Сто п'ятдесят фунтів сухого льоду не подарують прохолоди п'ятьом дорослим людям, які спекотного дня сидять у металевому фургоні, особливо якщо на них бронезахист. Коли Болтон підняв руку, то довів, що одеколон «Каное» не дає такого результату, як душ.

Кларіс Старлінг нашила під плечі уніформи подушечки, аби пом'якшити тиск кевларового жилета — куленепробивного, як пощастить. Додаткова вага жилета з'явилася за рахунок однієї керамічної пластини на спині й ще однієї на грудях.

Цінність цієї пластини на спині показав трагічний досвід. Проводити рейд із примусовим проникненням на чолі групи людей, яких ти не знаєш, які мають різний рівень підготовки, — процедура небезпечна. Коли ведеш за собою колонну зелених і переляканих новобранців, вогонь по своїх може перебити тобі хребет.

За дві милі від річки третій фургон висадив групу захвату УБН, що поспішила на рандеву з риболовецьким катером. Автівка з групою

підтримки значно відстала від фургона для стеження.

Потяглися занедбані квартали. Третина будинків стояли позабивані, погорілі машини спочивали на ящиках біля бордюрів.

По кутках перед барами й маленькими крамницями тинялися молодики. На тротуарі палав матрац, біля нього гралися діти.

Якщо Евелда виставила вартових, то вони добре ховалися поміж звичайних вуличних перехожих. В автомобілях, припаркованих навколо алкогольних крамниць і продуктових магазинів, сиділи чоловіки й перемовлялися між собою.

Перед світлофором зупинився кабриолет-лоурайдер «імпала» з чотирма молодими афроамериканцями, і вони попленталися за фургоном. Передній бампер кабриолета «вистрибував» на радість дівчатам, повз яких проїжджали молодики, від гупання стерео дрижала металева обшивка фургона.

Крізь дзеркальну шибку в задніх дзерцятах Старлінг побачила, що молодики в кабриолеті не становлять загрози, бо штурмовик «кріпів» — це переважно потужний, габаритний седан чи мікроавтобус, старий, щоб не впадати в такому кварталі в око, шибки на задніх дзерцятах опускаються до упору. Екіпаж складається з трьох чоловіків, інколи — чотирьох. Якщо дати волю думкам, то навіть та баскетбольна команда на «б'ююку» видаватиметься підозрілою.

Поки фургон перечікував червоний сигнал світлофора, Брігем прийняв кришку з окуляра перископа й пальцем постукав Болтона по коліну.

— Роззирніться, може, побачите на тротуарах кілька місцевих знаменитостей, — сказав Брігем.

Верхня лінза перископа ховається у вентиляторі на даху. Дивитися можна тільки у два боки.

Болтон зробив повне коло й зупинився, щоб протерти очі.

— Надто сильно трясеться, коли двигун працює, — мовив він.

Брігем зв'язався з командою на катері.

— Чотириста метрів униз течією, скоро будуть на місці, — передав він команді у фургоні.

За квартал до місця, на Парселл-стріт, фургон пригальмував на червоному світлі й, здавалося, аж надто довго простовбичив навпроти центрального входу на ринок. Водій розвернувся, мов поправляв праве дзеркальце, і краєм рота зашепотів до Брігема:

— Наче небагато народу купляє рибку¹⁰. Їдьмо.

Загорівся зелений, і о 14:57, рівно за три хвилини до початку операції, пошарпаний фургон зупинився перед рибним ринком «Феліціана», обравши зручне місце на узбіччі.

Салоном фургона прокотився скрегіт, коли водій поставив автівку на ручне гальмо.

Бріґем здав перископ Старлінг:

— Поглянь-но.

Старлінг прокрутила перископ уздовж фасаду ринку. На тротуарі розташувалися столи, під брезентовими навісами стояли прилавки з мерехтливою рибою на льоду. Снепери з узбережжя Кароліни, мистецьки викладені зграйками на подрібненій кризі; краби, що ворушили кінцівками у відкритих ящиках; лобстери, які дерлися один на одного в акваріумах. Хитрий крамар прикрив очі найбільших рибин вологими серветками, аби вони зберегли свій блиск до вечора, коли хвиля підозріливих домогосподарок, уродженок Карибських островів, почне обнюхувати й роздивлятися товар.

Сонячні промені вигравали веселкою у водяних бризках, що здіймалися над різницьким столом просто неба. Чоловік із міцними передпліччями, з вигляду латиноамериканець, граціозно нарізав акулу-мако вигнутим ножом і поливав велику рибу з потужного ручного душа. Стічною канавою збігала кривава вода, і Старлінг чула, як під фургоном дзюрчить струмок.

Старлінг спостерігала, як водій перемовляється з торгівцем, щось запитує. Торгівець поглянув на ручний годинник, стенив плечима й показав на місцеву забігайлівку. Водій ще хвилину тинявся ринком, потім запалив сигарету й рушив у напрямку кав'ярні.

Бумбокс на ринку грав «Макарену» так голосно, що Старлінг чітко чула кожен звук у салоні фургона. Вона до кінця життя ненавидітиме цю пісню.

Потрібні двері були праворуч, металеві двійчасті двері в металевій коробці, до яких вела єдина бетонна сходинка.

Старлінг уже збиралася була відірватися від перископа, коли ці двері відчинилися. Надвір вийшов білий здоровань у гавайській сорочці й сандалях. На грудях у нього висів рюкзак. Одна рука ховалася під рюкзаком. Слідом за ним вийшов жилавий афроамериканець, який ніс у руках дощовик.

— Увага, — сказала Старлінг.

За плечима двох чоловіків виринула довга, як у Нефертіті, шия та вродливе обличчя — надвір вийшла Евелда Драмго.

— Евелда йде за двома хлопцями, здається, вони обидва при зброї, — попередила Старлінг.

Тільки вона зібралася передати окуляр Брігему, як той уже відсунув її від перископа. Старлінг натягла шолом. Брігем заговорив у рацію:

— Перший загін — усім одиницям. Починаємо операцію.

Починаємо операцію. Вона з нашого боку, ми виходимо, — а тоді звернувся до команди, пересмикуючи затвор штурмової рушниці: — Кладемо їх на землю, якомога тихіше. Катер прибуде за тридцять секунд, до роботи.

Старлінг першою вистрибнула з фургона, і Евелда повернула до неї голову, змахнувши косами. Пам'ятаючи, що за нею стоять чоловіки з рушницями напоготові, Старлінг гаркнула:

— На землю, всім на землю!

Евелда виступила вперед між двох охоронців.

Через плече Евелди був перекинутий слінг, у якому лежало немовля.

— Заждіть, заждіть, мені не треба проблем, — звернулася вона до двох своїх супутників. — Заждіть, заждіть.

Вона велично, по-королівськи, зробила крок уперед, піднявши перед собою дитину, наскільки дозволяв слінг. Ковдра звисала долі.

Лиши їй шанс для маневру. Старлінг навпомацки вклала зброю в кобуру, простягла руки з порожніми долонями.

— Евелдо! Здавайся. Підійди до мене.

Позаду Старлінг — ревіння восьмициліндрового двигуна й виск шин. У неї немає змоги озирнутися. *Нехай це буде підтримка.*

Проігнорувавши її, Евелда рушила на Брігема. Дитяча ковдра затріпотіла — з-під неї застрекотів МАК-10, і Брігем повалився на землю. Забороло шолома залила кров.

Білий здоровань кинув сумку. Бьорк угледів у нього автоматичний пістолет і випустив зі своєї рушниці нешкідливу свинцеву хмарку набою «Ейвон». Узявся пересмикнути затвор, але не встиг. Здоровань зарядив кулеметну чергу, що прошила Бьоркові пах навскіс під бронезилетом, і офіцер гойднувся в бік Старлінг. Тієї ж миті вона оголила зброю й двічі поцілила здорованя просто посередині гавайської сорочки, перш ніж він устиг вистрілити.

Позаду Старлінг — постріли. Жилавий чорний відкинув зі зброї дощовик і пірнув за ріг будівлі в ту саму мить, коли Старлінг відчула потужний, наче від важкого кулака, удар у спину — він штовхнув її вперед, вибив з легень повітря. Вона розвернулася й побачила посеред вулиці штурмовик «кріпів», седан «кадиллак» з опущеними шибками. Схрестивши ноги, мов індіанці-шаєнни, два стрільці умостилися в бокових вікнах і цілили понад дахом, а третій улаштувався на задньому сидінні. Із трьох дул валить дим і вогонь, у повітрі навколо Старлінг ляскають кулі.

Вона пірнула між двох припаркованих автівок, побачила Бьорка, що смикався на дорозі. Брієм лежав нерухомо, з-під шолома розливалася калюжа. Гар і Болтон відстрілювалися між машинами десь на протилежному боці дороги, там, де в автівках трощилося скло й дзвеніло на асфальті, де вибухнула шина, коли в неї поцілила кулеметна черга з «кадиллака». Стоячи однією ногою в стічній канаві, Старлінг визирнула розвідати ситуацію.

Маємо двох, які сидять у вікнах і стріляють понад дахом автомобіля, і водія, що вільною рукою палить із пістолета. Четвертий на задньому сидінні вже відчинив двері й затягує до салону Евелду з немовлям. Поки гангстери обстрілювали Болтона й Гара на протилежному боці вулиці, з-під задніх шин «кадиллака» повалив дим, і машина рушила з місця. Старлінг підвелася й, повертаючись усім тілом за машиною, поцілила водієві в скроню. Двічі вистрілила в чоловіка, що сидів у передньому вікні, і той завалився назад. Вона викинула зі свого 45-калібровика магазин і, не встиг він упасти на землю, вставила новий. Старлінг не зводила очей з машини.

«Кадиллак» пройшовся боком по автомобілях, що вишикувались на протилежному боці дороги, і зі скреготом зупинився до них упритул.

Старлінг уже рушила в напрямку «кадиллака». Один зі стрільців так і сидів у вікні, дико вибалушивши очі й упершись руками в дах автівки, затиснутий поперек грудей між «кадиллаком» і припаркованою машиною. Його пістолет з'їхав дахом униз. Із задніх дверцят виринули порожні долоні. Назовні виліз чоловік у синій бандані, з піднятими руками, а тоді побіг. Старлінг не стала з ним розбиратися.

Праворуч — постріли, бігун повалився вперед і, проїхавшись обличчям по асфальту, спробував заповзти під машину. Над Старлінг

торохкотіли лопаті гелікоптера. На рибному ринку хтось волав:

— Всім лежати! Всім лежати!

Люди під прилавками й фонтан над покинутим різницьким столом, що сіє бризки в повітрі.

Старлінг наближається до «кадиллака». На задньому сидінні щось рухається. У «кадиллаку» хтось рухається. Машина гойдається. У салоні кричить немовля. Залунали постріли, і задні вікна вибухнули й посипалися всередину машини.

Старлінг підняла руку й закричала, не обертаючись:

— СТІЙТЕ. Не стріляти. Стежте за дверима. Прикрийте мене. Стежте за дверима на ринку. Евелдо...

На задньому сидінні машини хтось ворушиться. Там кричить дитина.

— Евелдо, випростай з вікна руки.

Евелда Драмго, вона виходить із машини. Без угаву кричить дитина. Із динаміків на рибному ринку гримить «Макарена». Евелда вийшла й попрямувала до Старлінг, похиливши свою гошу голову та обхопивши руками дитину.

Між ними на дорозі смикався Бьорк. Короткі, дрібні спазми — він уже майже стік кров'ю. «Макарена» смикалася в такт із Бьорком. Хтось, пригинаючись до землі, проповз до нього, ліг поруч і затиснув рану.

Старлінг спрямувала дуло в землю перед Евелдою.

— Евелдо, покажи мені руки, ану, будь ласка, покажи свої руки.

Щось там під ковдрою. Евелда підвела голову з косами й поглянула на Старлінг своїми темними єгипетськими очима.

— То це ти, Старлінг, — мовила вона.

— Евелдо, не роби дурниць. Подумай про дитину.

— Що, сучко, обмінюємося рідинами?

Ковдра затріпотіла, у повітрі ляснуло. Куля Старлінг пройшла крізь нижню губу Евелди Драмго й рознесла задню стінку черепа.

Якимось чином Старлінг опинилася навсидячки, біля скроні щось неймовірно пекло, дух перехопило. Евелда також сиділа на землі на колінах, повалившись уперед. З її рота лилася кров, лилася на немовля, крики дитини приглушало материнське тіло. Старлінг підповзла до неї й ухопилася за слизькі застібки слінга. Дістала з бюстгальтера Евелди ніж-метелик, не дивлячись, витягла лезо й перерізала лямки,

визволивши дитину. Немовля було слизьке й червоне, ледь не висковзало з рук Старлінг.

Тримаючи дитину, Старлінг підвела нажахані очі. Побачила на рибному ринку фонтан, що бризкав у повітря, і побігла туди з закривавленою дитиною. Вона скинула зі стола ножі й риб'ячі тельбухи, поклала дитя на різницьку дошку й спрямувала на нього потужний потік. Темна дитина лежить на білій різницькій дошці між ножів і тельбухів, поруч із акулячою головою, дитину відмивають від інфікованої ВІЛ крові, на хлопчика скрапує кров Старлінг, змивається разом із кров'ю Евелди єдиним потоком, таким же солоним, як море.

Бризки летять навсібіч, у них відбивається глузлива веселка, наче Божа обітниця, миготливе знамено над творінням Його сліпого молота. Старлінг не побачила на тілі хлопчика жодних ушкоджень. Гуркіт «Макарени» з динаміків, світлові спалахи мерехтять і мерехтять, аж доки Гар відтяг фотографа геть.

Розділ 2

Сліпа вулиця в кварталі «синіх комірців» у місті Арлінгтон, штат Вірджинія, трохи за північ. Тепла осіння ніч, пройшов дощ. Повітря неспокійно вирує перед холодним атмосферним фронтом. Серед запахів вологої землі та листя виграє мелодію цвіркун. Він замовкає, коли до нього долинають потужні вібрації, приглушений гуркіт п'ятилітрового «мустанга» зі сталевими колекторами, що завернув на сліпу вулицю. Слідом їде машина федерального маршала. Обидві автівки вкочуються на доріжку біля охайного будинку на дві родини й зупиняються. «Мустанг» здригається на холостому ході. Двигун затихає, цвіркун перечікує момент і знову береться за пісню, останню перед заморозками, останню в житті.

З-за керма «мустанга» встає федеральний маршал в уніформі. Він обходить машину й відчиняє пасажирські дверцята для Кларіс Старлінг. Вона виходить. Білий бинт тримає перев'язку на вусі. Від бетадину лишилися червоні й оранжеві плями на шиї понад зеленою хірургічною сорочкою, яку Старлінг довелося вдягти замість форменої.

Вона несе особисті речі в пластиковому мішечку на застібці: кілька монет і ключі, посвідчення спецагента Федерального бюро розслідувань, швидкісна обойма з п'ятьма комплектами набоїв, маленький балончик «Мейс». В іншій руці тримає сумку, а також пасок і порожню кобуру. Маршал віддає їй ключі від машини.

— Дякую, Боббі.

— Хочеш, ми з Фароном заїдемо й посидимо з тобою трохи? Чи краще привезти Сандру? Вона на мене чекає. Я привезу її незабаром, тобі потрібна компанія...

— Ні, я просто посиджу вдома. Потім має повернутися Арделія. Дякую, Боббі.

Маршал сідає в машину, де на нього чекає напарник, і стежить, щоб Кларіс безпечно дісталася додому, а потім федеральна машина їде.

Пральня в будинку Старлінг. Там тепло й пахне пом'якшувачем для білизни. Шланги пральної машини й сушарки закріплені пластиковими наручниками. Старлінг кладе особисті речі на пральну машинку. Ключі від автомобіля гучно ляскають об металеву поверхню. Вона виймає з барабана білизну й закладає її до сушарки. Знімає з себе штани від уніформи, хірургічну сорочку, бюстгальтер з плямами крові та вмикає

пральну машинку. На Старлінг — шкарпетки, труси й 38-й спецкалібр зі спиланим бойком у кобурі на литці. На її спині й ребрах — яскраві синці, шкіра на лікті подерта. Праве око й щока набрякли.

Пральна машинка розігривається й починає плюхкати. Старлінг загортається у великий пляжний рушник і тупотить у вітальню. Повертається з двома привітними джоймами «Джека Деніелса» в склянці. Сідає на гумовий килимок перед пральною машинкою, притуляється до неї спиною в темряві, а теплий механізм вібрує й плюхає. Вона сидить на підлозі, піднявши обличчя, кілька разів схлипує, а тоді з'являються сльози. Сльози печуть на щоках, стікають униз обличчям.

Побачення затримало Арделію Мепп до 12:45 ночі в довгій дорозі додому від Кейп-Мей. Перед вхідними дверима вона побажала йому солодких снів. Зайшовши у ванну кімнату, Мепп почула воду, гудіння в трубах — машинка перейшла до наступного циклу.

Вона пішла вглиб будинку і ввімкнула світло на кухні, яку ділила зі Старлінг. З кухні було видно пральню. Мепп побачила Старлінг, яка сиділа на підлозі з перев'язаною головою.

— *Старлінг!* Ох, крихітко.

Арделія швиденько присіла поруч.

— У чому річ?

— Мені прострелили вухо, Арделіє. Полікували на Волтер-Рід. Не вмикай світла, окей?

— Окей. Треба тобі дещо принести. Я нічого не чула, ми слухали касети в машині... розповідай.

— Арделіє, Джон загинув.

— *Тільки не Джонні Брігем!*

І Мепп, і Старлінг були небайдужі до Брігема, коли він був у них інструктором зі стрільби в Академії ФБР. Вони все намагалися розібрати татуювання крізь рукав його футболки.

Старлінг кивнула й по-дитячому витерла очі тильним боком руки.

— Евелда Драмго й кілька «кріпів». Евелда його підстрелила. Ще вони вкляли Бьорка, Маркеса Бьорка з БАТВЗ. Ми були в одній команді. Евелду встигли попередити, і телерепортери прибули на місце одночасно з нами. Евелда дісталася мені. Вона не хотіла

здаватись, Арделіє. Вона не хотіла здаватись, а на руках тримала дитину. Ми вистрілили одна в одну. Вона померла.

Мепп ніколи не бачила, щоб Старлінг плакала.

— Арделіє, я сьогодні вбила п'ятьох людей.

Мепп сіла на підлогу поруч зі Старлінг і обійняла її за плечі.

Вони разом притулилися до гуркітливої пральної машинки.

— Як Евелдина дитина?

— Я змила кров, жодних ушкоджень на шкірі не побачила. У лікарні сказали, що фізіологічно з ним усе гаразд. За кілька днів вони віддадуть його Евелдиній матері. Знаєш, що мені сказала Евелда наостанок, Арделіє? «Що, сучко, обмінюймося рідинами?»

— Зараз дещо тобі принесу, — мовила Арделія.

— Що?

Розділ 3

Із сірим світанком прийшли газети й вранішні новини по кабельному.

Щойно Мепп повернулася з мафінами, то почула, що Старлінг заворушилась, і вони сіли дивитися разом.

CNN та всі інші мережеві канали викупили права на плівку, відзняту журналістами з гелікоптера WFUL. Надзвичайний матеріал, крупний план згори.

Старлінг подивилася єдиний раз. Їй треба було побачити, що Евелда вистрілила першою. Вона глянула на Мепп і побачила на її коричневому обличчі злість.

Тоді Старлінг побігла блювати.

— Важко на це дивитися, — сказала вона, коли повернулася — бліда, ледве тримаючись на ногах.

Як завжди, Мепп одразу перейшла до суті:

— Хочеш спитати, як я почуваюся через те, що ти вбила афроамериканку з дитиною на руках. Ось тобі відповідь. Вона вистрілила першою. Я не хочу, щоб ти померла. Але, Старлінг, подумай, хто стоїть за такою божевільною політикою. Чия дурна голова додумалася виставити тебе проти Евелди в тому проклятому місці, ніби ти можеш розв'язати всі проблеми з наркотиками якимись сраними пушками? Розумне рішення? Сподіваюся, ти поміркуєш, чи варто взагалі лишатися в тих котячих лапах. — Арделія зробила паузу, наливаючи чай. — Хочеш, я побуду з тобою? Візьму відгул.

— Дякую. Не варто. Зателефонуєш мені.

«Народне базікало», головний бенефіціант таблоїдного буму дев'яностих, видало екстрений випуск, який вийшов екстраординарним навіть за мірками цієї газети. Уранці, трохи пізніше, на ганок кинули примірник. Старлінг натрапила на газету, коли вийшла подивитися, що то за грюкіт. Вона очікувала найгіршого, а отримала оце:

«АНГЕЛ СМЕРТІ: КЛАРІС СТАРЛІНГ, УБИВЧА МАШИНА ФБР», — кричав заголовок «Народного базікала», набраний сімдесят другим кеглем шрифту *Railroad Gothic*. Три фото на першій сторінці: Кларіс Старлінг в уніформі стріляє на змаганнях із пістолета 45-го калібру; Евелда Драмго зігнулася на дорозі над дитиною, похиливши

голову, мов Мадонна Чімабуе¹¹, з вибитим мозком; і знову Старлінг, кладе коричневе голе немовля на різницьку дошку між ножів, риб'ячих тельбухів і акулячої голови.

Надпис під світлинами казав: *«Спеціальний агент ФБР Кларіс Старлінг, яка розправилася з серійним убивцею Джеймом Гамбом, може додати принаймні п'ять зарубок на дуло свого пістолета. Мати з дитиною на руках і двоє поліцейських загинули під час невдало спланованої облави на нарковертен».*

У самій статті йшлося про кримінальну кар'єру Евелди й Діжона Драмго, про появу банди «кріпів» у Вашингтоні. Побіжно згадали військову службу загиблого офіцера Джона Брігема, навели список його нагород.

Старлінг дісталася ціла колонка збоку сторінки, під відвертою фотографією Старлінг у ресторані, з глибоким декольте, з радісним обличчям.

Кларіс Старлінг, спецагент ФБР, отримала свої п'ятнадцять хвилин слави, коли застрелила на смерть серійного вбивцю Джейма Гамба, «Баффало Білла», у його підвалі сім років тому. Тепер її загрошують штрафи за завдані збитки й цивільно-правові позови за смерть, заподіяну цього вівторка матері з Вашингтона, яку звинувачували в незаконному виробництві амфетамінів. (Див. с. 1.)

«Певно, на цьому її кар'єра скінчиться, — говорить джерело з Бюро алкоголю, тютюну й вогнепальної зброї, агенції колег ФБР. — Усіх деталей операції ми не знаємо, але Джон Брігем зараз мав би бути з нами. Тільки цього бракувало ФБР після Рубі-Ріджу¹²», — зауважив інсайдер, який побажав лишитися невідомим.

Строката кар'єра Кларіс Старлінг розпочалася невдовзі після того, як вона стала студенткою Академії ФБР. Вона з відзнакою закінчила Вірджинський університет зі спеціальностей психолог і криміналіст, тож отримала доручення провести співбесіду зі смертоносним і божевільним доктором Ганнібалом Лектером, якого газети прозвали «Ганнібал-канібал», і отримала від нього інформацію, яка відіграла ключову роль у пошуку Джейма Гамба й порятунку його заручниці Кетрін Мартін, дочки колишньої сенаторки США від штату Теннессі.

Агент Старлінг три роки поспіль була чемпіоном із міжвідомчих стрілецьких змагань, потім її усунули від конкурсу.

За іронією, офіцер Брігем, який загинув під час рейду, працював інструктором у Куантіко, коли там стажувалася Старлінг, і він же тренував її до змагань.

Спікер ФБР повідомив, що агента Старлінг усунуто від службових завдань і вона наразі перебуває в оплачуваній відпустці, чекаючи на результати внутрішнього розслідування ФБР. Слухання має відбутися наприкінці цього тижня перед Комісією з питань професійної відповідальності, такою собі інквізицією ФБР.

Родичі покійної Евелди Драмго повідомили, що вимагатимуть відшкодування збитків у цивільному порядку від уряду США й особисто від Старлінг — у позовах за неправомірну смерть.

Тримісячного сина Драмго, якого читачі бачать на руках матері на драматичних світлинах з місця стрілянини, не поранено. Адвокат Телфорд Гітінс, який захищав родину Драмго на численних судових процесах, заявив, що зброя спецагента Старлінг, модифікований напіваавтоматичний «кольт» 45-го калібру, не був допущений до використання в правоохоронних службах міста Вашингтон. «Це смертельний і небезпечний механізм, не придатний для використання правозахисниками, — сказав адвокат Гітінс і зауважив: — Його використання становить загрозу для людського життя».

«Базікало» навіть викупило в інсайдерів домашній номер Старлінг, і звідти телефонували їй, аж доки Кларіс не поклала слухавку біля апарата й не перейшла на робочу мобілку для зв'язку з офісом.

Вуха й набряклий бік обличчя Старлінг не сильно боліли — якщо не чіпати пов'язки. Принаймні пульсуючого болю не було. Вона трималася на двох пігулках тайленолу. Перкоцет, що його прописав лікар, виявився непотрібним. Вона задрімала, похилившись на спинку ліжка з газетою «Вашингтон пост», що сповзла з ковдри на підлогу, заснула із залишками порошу на руках, із застиглими, висохлими сльозами на щоках.

Розділ 4

Ти встигаєш закохатися в Бюро, але воно в тебе не закохується.

Аксіома психотерапії після розставання з ФБР

У таку ранню годину спортзал ФБР у Будівлі Гувера був майже порожній. Двоє чоловіків середнього віку повільно бігли колом критого треку. Ляск силового тренажера в далекому кутку та крики й удари від партії в ракетбол відлунювали в просторому приміщенні.

Голосів бігунів було не чути. Джек Кроуфорд біг із Директором ФБР Танберрі — на прохання самого директора. Вони вже подолали дві милі й починали хекати.

— Блейлок із Алкоголю, тютюну й зброї ледве тримається на посаді через Вейко¹³. Це буде не зараз, але йому кінець, і він про це знає, — сказав директор. — Він уже може писати преподобному Муну заяву, що звільняє орендоване приміщення.

Той факт, що Бюро алкоголю, тютюну й вогнепальної зброї винаймало вашингтонський офіс у преподобного Мун Сон Мьона, був невичерпним джерелом жартів у ФБР.

— А Фаррідей піде через Рубі-Рідж, — продовжив директор.

— Оце навряд, — відповів Кроуфорд.

Він служив із Фаррідеем у Нью-Йорку в 1970-х, коли натовп пікетував польовий офіс ФБР на розі Третьої авеню й 69-ї вулиці.

— Фаррідей — хороша людина. Не він писав ті правила проведення операції.

— Я повідомив його вчора вранці.

— Піде без галасу? — спитав Кроуфорд.

— Скажімо так, він піде з пенсією. Небезпечні часи, Джеку.

Двоє чоловіків бігли, відкинувши голови назад. Хода трохи пришвидшилась. Краєм ока Кроуфорд помітив, як директор оцінює його фізичний стан.

— Скільки тобі, Джеку, п'ятдесят шість?

— Точно.

— Один рік до примусового випровадження на пенсію. Багато хлопців ідуть у сорок вісім, п'ятдесят, поки ще можуть знайти роботу. Ти цього ніколи не прагнув. Хотів себе чимось зайняти, відтоді як Белла померла.

Кроуфорд пів кола мовчав, і директор збагнув, що сказав зайве.

— Я не хотів, аби це прозвучало легковажно, Джеку. Дорін нещодавно говорила про те, як багато...

— Ще є кілька справ у Куантіко. Ми хочемо запустити ПЗНЗ¹⁴ у мережу, аби всі копи мали до неї доступ, ти сам бачив у бюджеті.

— А тобі не хотілося б стати директором, Джеку?

— Ніколи не вважав, що підхожу для цієї посади.

— Не підходиш, Джеку. Ти не політик. Тобі ніколи не бути директором. Ніколи не бути Ейзенгауером, Джеку, чи Омаром Бредлі. — Він жестом попросив Кроуфорда зупинитись, і вони стали біля треку, зі свистом набираючи в легені повітря. — Проте ти міг би бути Паттоном¹⁵, Джеку. Ти вмієш провести бійців крізь пекло, і вони тебе за це любитимуть. Талант, якого в мене нема. Мені постійно треба їх мотивувати.

Танберрі швидко розирнувся, підняв із лави рушник і повісив його на плечі, наче мантию судді, що виносить смертний вирок. Очі в нього блищали.

«Деякі люди користуються люттю, аби видаватися сильними», — подумав Кроуфорд, слідкуючи за мімікою Танберрі.

— Щодо справи з покійною місіс Драмго, із її мет-лабораторією й МАК-10, яку застрелили з дитиною на руках. Судовий нагляд вимагає м'яса. Свіжого м'яса, яке щойно кричало. І мас-медіа теж. УБН має кинути м'яса. АТВЗ має кинути м'яса. І ми маємо дещо кинути. Але в нашому випадку можна відбутися пташиною. Крендлер пропонує віддати їм Кларіс Старлінг, і вони на цьому заспокояться. Я погоджуюсь. УБН та АТВЗ отримають прочуханку за погане планування рейду. Старлінг натиснула на гачок.

— Цілячись у вбивцю копа, яка вистрілила першою.

— Фотографії, Джеку. Ти не розумієш, так? Громадськість не бачила, як Евелда Драмго застрелила Джона Брігема. Не бачила, що Евелда першою вистрілила в Старлінг. Якщо не знаєш, на що треба дивитися, то нічого й не побачиш. Двісті мільйонів людей, десята частина яких голосує на виборах, бачили, як Евелда похилилася на дорозі, мов намагаючись захистити дитину, — а в неї мізки вибиті. Не кажи, Джеку, я знаю, ти довго сподівався, що Старлінг стане твоєю протезе. Але вона гостра на язик, Джеку, і від початку не знайшла спільної мови з певними людьми...

— Крендлер — пустобрех.

— Слухай мене й нічого не кажи, доки я не закінчу. Кар'єра Старлінг все одно йде під укіс. Її звільнять від служби без суду й претензій, на папері все буде пристойно — не гірше доган за прогули й запізнення; вона знайде собі іншу роботу. Джеку, ти створив для ФБР чудову річ — Відділ поведінкової психології. Багато хто гадає, що якби ти трохи більше просував власні інтереси, то домігся б набагато вищої посади, ніж завідувач відділу, ти заслуговуєш набагато більшого. Я перший це всім скажу. Джеку, ти підеш на пенсію заступником директора. Даю тобі слово.

— Тобто якщо я не втручатимусь?

— Якщо все піде своїм ходом, Джеку. Якщо в королівстві буде мир, усе так і станеться. Джеку, поглянь на мене.

— Так, директоре Танберрі?

— Я тебе не прошу, я даю тобі наказ. Не втручайся. Не втрачай шанс, Джеку. Інколи треба просто відвернутися. Я так уже робив. Послухай, я в курсі, це складно — повір, я знаю, що ти відчуваєш.

— Що я відчуваю? Відчуваю, що мені треба в душ, — сказав Кроуфорд.

Розділ 5

Старлінг була вправною домогосподаркою, проте непослідовною. У її половині будинку було чисто, вона легко знаходила все, що треба, але речі періодично нагромаджувалися — чиста, не розкладена по шухлядах білизна, стоси журналів, для яких не було кращого місця. Вона була чемпіоном світу з «прасування-за-хвилину-до-виходу», довго не чепурилася, тож якимось давала цьому раду.

Коли їй був потрібен порядок, вона проходила крізь спільну кухню на половину Арделії Мепп. Якщо Арделія була вдома, то Старлінг могла дістати від неї пораду, завжди корисну, хоча подеколи більш уїдливу, ніж хотілося б чути. Якщо Арделії вдома не було, то існувала домовленість, що Старлінг може приходити до помешкання Мепп, аби посидіти в ідеальному порядку й подумати — за умови, що вона нічого після себе не лишатиме. І сьогодні Старлінг сиділа в Мепп — в одній з тих квартир, де завжди відчутна присутність господаря, удома він чині.

Старлінг сиділа й дивилася на договір про страхування життя бабусі Мепп, що висів на стіні в саморобній рамці так само, як висів колись у будинку орендатора на бабусиній фермі й у багатоквартирному будинку, де мешкала родина Меппів, коли Арделія ще була малою. Її бабуся продавала городину й квіти та заощаджувала копійки, аби оплатити онуці навчання, а ще їй вдалося позичити гроші за рахунок оплаченої страховки й допомогти Арделії подолати останній перевал на шляху до закінчення коледжу. Також на стіні висіла світлина крихітної старої жінки, яка навіть не намагалась усміхатися понад своїм білим накрохмаленим комірцем. Древнє знання світилося в її чорних очах, що визирали з-під крисів солом'яного бриля.

Арделія відчувала своїх предків, щодня черпала від них сили. Тепер Старлінг шукала своїх, намагалась взяти себе в руки. Лютеранський притулок у Бозмані дав їй їжу, одяг і приклад гідної поведінки, але саме зараз їй була потрібна порада від кровного роду.

Що ти маєш, якщо походиш із білих бідняків? З таких країв, де Реконструкція¹⁶ тривала аж до 1950-х. Якщо ти походиш від людей, яких у студмістечку зазвичай називають «крекерами», «реднеками»¹⁷ або, поблажливо, «синіми комірцями» чи бідними білими

«аппалачами». Якщо навіть сумнівна знать Півдня, яка ні в що не ставила фізичну працю, називає твоїх людей «дятлами» — у якій традиції шукати собі приклад? У тому випадку, коли ми їх з лайном змішали під час першої битви на Булл-Рані? Чи в тому факті, що твій прапрадід виконав обов'язок перед батьківщиною у Віксбурзі, і тепер той клаптик землі на полі битви Шайло завжди належатиме вихідцю з Язу-Сіті?¹⁸

Набагато почесніше та й доцільніше заживати успіхів із тим, що маєш, наводити лад на тих клятих сорока акрах єдиним мулом, що потопає в багнюці, але це ще треба побачити й зрозуміти. Такого на словах не передати.

Старлінг мала успіхи під час навчання в Академії ФБР, бо їй не було на кого покладатися. Більшу частину життя вона провела в державних закладах, поважала їх, важко працювала й грала за правилами. Вона постійно просувалася вперед, отримувала стипендії, була добрим командним гравцем. Нездатність просуватися кар'єрними щаблями ФБР після такого чудового початку стала для неї новим, жахливим досвідом. Вона билась об скляну стелю, наче бджола в пляшці.

Вона мала чотири дні, аби пожуритися за Джоном Брігемом, якого застрелили просто на її очах. Колись давно Джон Брігем дещо в неї спитав, і вона сказала «ні». А потім він спитав, чи можуть вони лишитися друзями, спитав від щирого серця, і вона сказала «так», теж від щирого серця.

Вона мала змиритися з тим фактом, що сама вбила п'ятьох людей на рибному ринку «Фелічіана». Знов і знов у пам'яті зринав образ «кріпа», затиснутого між двома машинами, він шкрябав по даху руками, а пістолет ковзав долі.

Одного разу, аби відчути хоч якусь утіху, вона поїхала до лікарні подивитися на Евелдину дитину. Там була мати Евелди, вона тримала свого онука й готувалася везти його додому.

Вона пізнала Старлінг за газетними фотографіями, передала немовля медсестрі і, перш ніж Старлінг здогадалася, що та замислила, щосили вдарила агента по обличчю з того боку, де була пов'язка.

Старлінг не дала здачі, проте притисла старшу жінку до шибки в залі новонароджених і тримала її за зап'ястки, доки та заспокоїлась, уткнувшись лицем у вимазане піною та слиною скло. Кров струменіла шиєю Старлінг, від болю паморочилась голова. У кімнаті невідкладної

допомоги їй наклали нові шви на вухо, і вона відмовилася висувати звинувачення. Один із працівників невідкладної допомоги доповів «Базікалу» й отримав за це триста доларів.

Їй довелося виходити з дому ще двічі — аби виконати останню волю Джона Брігема й відвідати його похорон на Арлінгтонському національному цвинтарі. Родичів у Брігема було небагато, і ті далекі, тож у передсмертному побажанні він зазначив Старлінг як людину, що проведжатиме його в останню путь.

Через значні травми обличчя довелось обрати закриту домовину, але Старлінг усе одно подбала про те, щоб Брігем мав якнайкращий вигляд.

Вона поклала його в ідеально випрасуваній синій уніформі морпіхів, зі Срібною зіркою, стрічками та іншими нагородами.

Після церемонії командир підрозділу Брігема передав Старлінг коробку з особистою зброєю Джона Брігема, жетонами й кількома дрібничками з його вічно захаращеного стола, навіть отой дурнувятий барометр у вигляді пташки, що п'є зі склянки воду.

За п'ять днів на Старлінг чекало слухання, і воно могло її знищити. За винятком одного повідомлення від Джека Кроуфорда, робочий телефон мовчав, Брігем загинув, і говорити не було з ким.

Вона зателефонувала представникові Асоціації агентів ФБР. Він порадив не вдягати на слухання довгі сережки й туфлі з відкритим носком.

Щодня телебачення й газети хапалися за історію смерті Евелди Драмго й тріпали її, мов пес пацюка.

Тут, серед ідеального порядку помешкання Мепп, Старлінг намагалася думати.

Хробак, що жере тебе зсередини, — спокуса погодитися зі своїми критиками, догодити їм.

Плин думок уривав якийсь звук.

Старлінг намагалася точно пригадати слова, які говорила у фургончику для прикриття. Чи сказала вона більше, ніж було варто? Звук уривав плин думок.

Брігем попросив її коротко розповісти іншим про Евелду. Може, вона висловила якусь ворожість, утнула якесь непо...

Звук уривав плин думок.

Вона отямилась і збагнула, що в сусідні двері хтось дзвонить. Мабуть, журналіст. Також вона чекала на повістку до суду. Вона відсунула фіранку біля дверей Мепп і вчасно помітила поштаря, який уже повертався до своєї вантажівки. Вона прочинила вхідні двері Мепп, наздогнала його і, повернувшись спиною до репортерської машини, що стояла з телескопічним об'єктивом на протилежному боці вулиці, розписалася за експрес-доставку. Конверт був бузкового кольору, шовкові нитки мережали тонкий папір під полотно. Хоч як далеко вона поринула думками, конверт їй щось нагадав. Зайшовши в будинок, подалі від чужих очей, вона поглянула на адресу. Дрібний, елегантний почерк.

Крізь невпинний монотонний гул страху, що звучав у голові Старлінг, пролунав сигнал попередження. Вона відчула, як шкіра на животі зіщулюється, мов на неї хлюпнули холодної рідини.

Старлінг узяла конверт за краєчок і віднесла на кухню. Дістала з сумочки незамінні білі рукавички для речових доказів. Притисла конверт до рівної жорсткої поверхні кухонного стола та обережно промацала. Попри товщину паперу, вона могла б вирізати батарейку від годинника, що от-от вибухне зарядом С-4¹⁹. Вона знала, що конверт варто просвітити на флуороскопі. Якщо відкрити просто так, можна зажити собі лиха. Лиха. Атож. Дідька лисого.

Вона розрізала конверт кухонним ножом і дістала з нього єдиний гладенький аркуш. Навіть не поглянувши на підпис, відразу здогадалася, хто їй написав.

Люба Кларіс,

я з ентузіазмом стежив за перебігом подій, які ввели тебе в неславу й публічну ганьбу. Я подібним ставленням до себе не переймаюся, хіба коли доводиться терпіти незручності ув'язнення, але для цього треба дивитися на життя під іншим кутом.

Під час наших дискусій у підвалі я збагнув, що твій батько, покійний нічний вартовий, посідає дуже важливе місце у твоїй системі цінностей. Певно, успіх, якого ти зазнала, покінчивши з кар'єрою кутюр'є Джейма Гамба, найбільше тішив, коли ти уявляла, що на таке був би здатний твій батько.

Тепер ФБР верне від тебе носа. Чи не уявляла ти завжди, що батько обіймає там керівну посаду, чи не уявляла його завідувачем відділу або, навіть краще за Джека Кроуфорда, ЗАСТУПНИКОМ ДИРЕКТОРА, який з гордістю слідкує за твоїм прогресом? А зараз чи ти бачиш, що він присоромлений і пригнічений через твою неславу? Твою поразку? Через жалюгідний, нікчемний кінець такої перспективної кар'єри? Чи бачиш ти себе, як виконуєш чорну, брудну роботу, до якої довелось опуститися твоїй матері після того, як наркомани пристрелили ТАТКА? Гм-м-м-м? Чи відіб'ється на них твоя поразка, чи люди і надалі вважатимуть, що твої батьки були білим непотребом, легкою наживою для торнадо в пересувному трейлері? Скажіть мені чесно, спеціальний агенте Старлінг.

Зроби паузу, перш ніж ми продовжимо.

Зараз я вкажу на одну твою рису, яка тобі допоможе: сльози не застують тобі очі, плакатимеш ти хіба що від цибулі.

Ось вправа, яка може стати тобі в нагоді. Я хочу, щоб ти фізично виконала її зі мною.

У тебе є чорна залізна пательня? Ти дівчинка з південних гір, не уявляю, аби в тебе такої не було. Поклади її на стіл. Увімкни горішне світло.

Мепп успадкувала від бабусі пательню й часто нею користувалася. Пательня із дзеркальною чорною поверхнею, що ніколи не знала мила. Старлінг поклала її перед собою на стіл.

Подивися в пательню, Кларіс. Нахилися й поглянь униз. Якщо це була пательня твоєї матері, а так, скоріш за все, і є, то між її молекул мали зберегтися вібрації від розмов, що відбувалися в її присутності. Усі балачки, незначні обра́зи, фатальні відкриття, байдужі звістки про трагедії, зойки й поезія кохання.

Сідай-но за стіл, Кларіс. Зазирни в пательню. Вулканізована поверхня, справжній чорний ставок, правда? Наче зазираєш у колодязь. Твої чіткі обриси проступають не на самому дні, але ж на дно так тягне, правда? Ось світло за твоєю спиною, ось твоє чорне обличчя, наче в чорного ягняти, з німбом навколо голови, немов волосся палає вогнем.

Усі ми — комбінації одних і тих самих атомів вуглецю, Кларіс. І ти, і пательня, і твій мертвий татко, що лежить у землі, холодний, мов пательня. Уся інформація й досі в молекулах. Прислухайся. Що вони насправді казали, як жили — твої стражденні батьки. Реальні спогади, а не імаго, що розпускаються у твоєму серці.

Чому твій батько не став помічником шерифа, не влився в зграю придворних? Чому твоя мати чистила мотельні номери, аби прогледувати тебе, хоча їй так і не вдалось утримати вас усіх разом до повноліття?

Який у тебе найяскравіший спогад, пов'язаний із кухнею? Не з лікарнею, а з кухнею.

Мати змиває кров із батькового капелюха.

Який у тебе найщасливіший спогад, пов'язаний із кухнею?

Батько чистить апельсини старим кишеньковим ножом із відламаним кінчиком і роздає нам скибки.

Твій батько, Кларіс, був нічним вартовим. Твоя мати була прибиральницею.

Успішна федеральна кар'єра — це їхня мрія чи твоя? Чи сильно прогинався твій батько, щоб просунутися крізь зачерствілу бюрократію? Скільки сидниць він перецілував? Ти колись бачила, щоб він підлизувався чи плазував?

Які цінності визнає твоє керівництво, Кларіс? А твої батьки, чи вони мали якісь цінності? Якщо так — чи збігаються перші з другими?

Подивись у старе добре залізо й скажи мені. Чи ти розчарувала своїх мертвих родичів? Чи хотіли б вони, аби ти все стерпіла? Що вони розуміли під «духовною міццю»? Ти можеш бути настільки сильною, наскільки забажаєш.

Ти воїн, Кларіс. Ворог мертвий, дитина жива. Ти воїн.

Найбільш стабільні елементи, Кларіс, розташувалися в середині періодичної таблиці, десь між залізом і сріблом. Між залізом і сріблом. Гадаю, саме це тобі й пасує.

Ганнібал Лектер

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ